

**HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA HSS-a**

Zagreb, 20. lipnja 2007.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama
Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju
samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske i članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Klub zastupnika HSS-a podnosi *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki.*

Na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela dodatna objašnjenja i obrazloženja u ime prelagatelja dati će zastupnici Željko Pecek, Ante Markov i Ljubica Lalić.

PREDSJEDNIK KLUBA HSS-a

Željko Pecek

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O PORODNOM DOPUSTU MAJKI KOJE OBAVLJAJU
SAMOSTALNU DJELATNOST I NEZAPOSLENIH MAJKI**

Zagreb, lipanj 2007.

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O PORODNOM DOPUSTU MAJKI KOJE OBAVLJAJU
SAMOSTALNU DJELATNOST I NEZAPOSLENIH MAJKI**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. alineje 1., članka 62., članka 63., članka 64. i članka 140. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 41/01 – pročišćeni tekst) u vezi s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 2. rujna 1990. godine.

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU
UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM
ZAKONA PROISTEĆI**

Pravo na porodni dopust žena koje obavljaju samostalnu profesionalnu djelatnost, obrtnica i poljoprivrednica uređeno je posebnim Zakonom o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki, koji je donesen 15. ožujka 1996. godine, i od tada je tri puta mijenjan (1997., 2001. i 2004. godine). Već sam osnovni tekst Zakona stavio je navedene kategorije žena u neravnopravni položaj u odnosu na žene koje svoja prava ostvaruju temeljem Zakona o radu. Ova neravnopravnost posebno se odnosi vezano uz prava s osnova posvojenja te na skrb djeteta s težim smetnjama u razvoju.

Ovim Prijedlogom zakona predlaže se izjednačenje statusa majki koje obavljaju samostalnu djelatnost s majkama – radnicama (koje ostvaruju svoja prava po propisima koji uređuju rad).

Vezano uz potrebu ovog usaglašavanja ističemo:

Republika Hrvatska je potpisnica Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 2. rujna 1990. godine, te je temeljem iste dužna osigurati svakom djetetu na njenom području zaštitu njegovih prava, i to na način da:

- Poštuje i osigurava svakom djetetu na području pod svojom jurisdikcijom prava bez ikakve diskriminacije prema djetetu, njegovim roditeljima ili zakonskim skrbnicima glede njihove rase, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog, etničkog ili socijalnog podrijetla, imovine, teškoća u razvoju, obiteljskog podrijetla ili neke druge okolnosti;
- Poduzima sve odgovarajuće zakonodavne, upravne i druge mjere kako bi osigurale zaštitu djeteta od svih oblika diskriminacije ili kažnjavanja na temelju statusa, djelatnosti, iskazanih uvjerenja ili vjerovanja njegovih roditelja, zakonskih skrbnika ili članova obitelji;
- Poštuje odgovornosti, prava i dužnosti roditelja ili, kad je potrebno, članova proširene obitelji ili zajednice kad to nalažu mjesni običaji, zakonskih skrbnika ili drugih osoba koje su zakonski odgovorne za dijete, da djetetu osiguraju, u skladu s njegovim razvojnim sposobnostima, odgovarajuće usmjeravanje i vođenje u ostvarivanju prava;
- Djetetu koje je privremeno ili trajno lišeno obiteljske okoline, ili kojemu se zbog njegova najboljeg interesa ne može dopustiti da u njoj ostane, osigura pravo na posebnu zaštitu i pomoć od strane države u obliku zamjenske skrbi u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom. vodeći računa o najboljem interesu djeteta;

- Poduzima odgovarajuće mjere pomoći roditeljima i drugim osobama odgovornim za dijete u ostvarivanju prava i, ako je potrebno, osigurati materijalnu pomoć i programe potpore, osobito glede prehrane, odijevanja i stanovanja.

Posebno ukazujemo na članak 140. Ustava Republike Hrvatske, a prema kojemu sklopljeni i potvrđeni međunarodni ugovori čine dio unutarnjeg pravnog poretka i po pravnoj su snazi iznad zakona.

Obveza Republike Hrvatske za zaštitu prava djeteta također proizlazi i iz članaka 62. - 64. Ustava Republike Hrvatske kojima je zajamčena zaštita djece.

Predloženim odredbama u odnosu na važeći Zakon postiže se:

- Zakon se usklađuje s odredbama članaka 61. – 64. Ustava Republike Hrvatske, tj. obitelj koja je pod osobitom zaštitom države, majčinstvo i djeca izjednačuju se u pravima i zaštiti bez obzira s kojeg osnova ona proistekla;
- Zakon se usklađuje i s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, koju je Republika Hrvatska potpisala i potvrdila u skladu s Ustavom, te koja čini dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske, a po pravnoj je snazi iznad Zakona;
- Za majke koje obavljaju samostalnu djelatnost propisuju se ista prava s osnova posvojenja kao i za majke – radnice;
- Za majke koje obavljaju samostalnu djelatnost propisuju se ista prava na produženi porodni dopust (koji može koristiti i djetetov otac) kao i za majke - radnice;
- Za majke koje obavljaju samostalnu djelatnost a skrbe za dijete s težim smetnjama u razvoju propisuju se ista prava kao i za majke-majke radnice;
- Propisuju se prava na novčane naknade za majke koje obavljaju samostalnu djelatnost (kao i majke radnice koje imaju pravo na plaću);
- Za roditelja – obrtnika koji koristi pravo na produženi porodni dopust do tri godine života djeteta propisuje se pravo na mirovanje obrta, s time da u tom razdoblju ostvaruje pravo na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu, te pravo na mirovinsko i invalidsko osiguranje.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona potrebno je osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu, visinu kojih predlažatelj nije mogao predvidjeti zbog nedostupnosti podataka. Zbog toga predlažemo da se Zakon počne primjenjivati u narednoj proračunskoj godini kako bi se u redovnoj proceduri predlaganja Državnog proračuna mogla utvrditi i osigurati potrebna sredstva.

IV. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM - prilaže se

V. TEKST ODREDBI ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU – prilaže se

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O PORODNOM DOPUSTU MAJKI KOJE OBAVLJAJU
SAMOSTALNU DJELATNOST I NEZAPOSLENIH MAJKI**

Članak 1.

U Zakonu o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki ("Narodne novine" br. 24/96, 109/97, 82/01 i 30/04) u članku 4. iza stavka (1) dodaje se stavak (2) koji glasi:

"(2) Ako djetetov otac koristi pravo iz stavka (1) ovoga članka u trajanju od najmanje tri mjeseca, porodni dopust iz članka 2. stavka 2. i članka 3. ovoga Zakona produžuje se za dva mjeseca."

Stavak (2) postaje stavak (3).

Članak 2.

U članku 6. iza stavka (1) dodaju se stavci (2), (3) i (4) koji glase:

"(2) Ako je dijete starije od dobi predviđene ovim Zakonom, za korištenje prava iz stavka 1. ovoga članka, jedan od posvojitelja djeteta mlađeg od dvanaest godina ima pravo na posvojiteljski dopust od 270 dana neprekidno, od dana posvojenja, pod uvjetom da supružnik posvojitelja nije roditelj djeteta.

(3) Osoba iz stavka 1. ovoga članka ima pravo na porodni ili posvojiteljski dopust u ukupnom trajanju od najmanje 270 dana.

(4) Za vrijeme korištenja posvojiteljskog dopusta, posvojitelj ima pravo na novčanu naknadu, prema odredbama članka. 8. i 9. ovoga Zakona i prema posebnim propisima."

Članak 3.

Iza članka 6. dodaju se članci 6a., 6b., 6c. i 6d. koji glase:

"Članak 6a.

(1) Kad je obvezni porodni dopust iz članka 2. stavka 3. ili 5. ovoga Zakona prošao, majka ima pravo raditi polovicu radnoga vremena do navršene jedne godine djetetova života, odnosno za blizance, treće i svako sljedeće dijete može raditi polovicu radnoga vremena do navršene treće godine djetetova života.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka može koristiti djetetov otac, ako majka za to vrijeme radi u punom radnom vremenu.

(3) Nakon što dijete navrší jednu godinu života, jedan od djetetovih roditelja ima pravo raditi polovicu punoga radnoga vremena do tri godine djetetova života, ako je djetetu, prema ocjeni ovlaštenoga liječnika, zbog njegova zdravlja i razvoja, potrebna pojačana briga i njega.

(4) Ministar nadležan za zdravstvo pravilnikom će propisati uvjete i postupak stjecanja prava na rad u skraćenom radnom vremenu, radi njege djeteta kojem je potrebna pojačana briga i njega.

Članak 6b.

(1) Majka koja obavlja samostalnu djelatnost koja nakon korištenja porodnog dopusta ili rada u skraćenom radnom vremenu nastavi dojiti dijete, ima u tu svrhu tijekom rada u punom radnom vremenu, dva puta dnevno pravo na stanku u trajanju od po sat vremena.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka majka može koristiti do godine dana djetetova života.

(3) Vrijeme stanke iz stavka 1. ovoga članka ubraja se u radno vrijeme.

(4) Naknada plaće za stanku iz stavka 1. ovoga članka obračunava se prema posebnim propisima.

(5) Ministar nadležan za rad, uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo, pravilnikom će propisati uvjete i postupak ostvarenja prava iz stavka 1. ovoga članka te način obračunavanja i isplate novčane naknade iz stavka 4. ovoga članka.

Članak 6c.

Nakon što je istekao porodni dopust jedan od obrtnika - roditelja djeteta ima pravo ne raditi dok dijete ne navrší tri godine života, za koje mu vrijeme obrt miruje, a pravo na zdravstveno osiguranje i zdravstvenu zaštitu te pravo na mirovinsko i invalidsko osiguranje ostvaruje u skladu s propisima koji uređuju ta područja.

Članak 6d.

(1) Jedan od roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju (djeteta s težim tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili težom psihičkom bolesti) ima pravo na dopust za njegu djeteta ili pravo raditi polovicu punoga radnog vremena do navršene sedme godine djetetova života.

(2) Nakon prestanka korištenja prava iz stavka 1. ovoga članka jedan od roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju ima pravo raditi polovicu punoga radnog vremena.

(3) Pravo raditi polovicu punoga radnog vremena ima jedan od roditelja punoljetnog djeteta s težim smetnjama u razvoju, ako je teže tjelesno ili mentalno oštećenje nastalo prije punoljetnosti djeteta, odnosno do završetka redovnog školovanja.

(4) Roditelj koji koristi prava iz stavka 1. do 3. ovoga članka ima pravo na novčanu naknadu prema posebnim propisima.

(5) Novčana naknada iz stavka 4. ovoga članka isplaćuje se na teret sredstava socijalne skrbi.

(6) Ministar nadležan za socijalnu skrb, uz suglasnost ministra nadležnog za zdravstvo, pravilnikom će propisati uvjete i postupak za stjecanje prava iz stavka 1. i 2. ovoga članka te način obračunavanja i isplate naknade plaće."

Članak 4.

U članku 7. iza riječi "tri godine djetetova života" dodaje se zarez i riječi "posvojiteljskog dopusta, rada u skraćenom radnom vremenu, ili korištenja dopusta za njegu djeteta".

Članak 5.

U članku 8. stavak (1) briše se riječ "odnosno", a iza riječi "treće godine djetetova života" dodaje se zarez i riječi " posvojiteljskog dopusta, rada u skraćenom radnom vremenu, ili korištenja dopusta za njegu djeteta".

Članak 6.

U članku 9. stavak (2) riječ "i" briše se i stavlja se zarez, a iza riječi "treće godine djetetova života" dodaje se zarez i riječi "ili posvojiteljskog dopusta".

Članak 7.

Na majku koja obavlja samostalnu djelatnost i nezaposlenu majku odgovarajuće se primjenjuju odredbe o zaštiti majčinstva iz propisa koji uređuju rad, ako nisu uređeni ovim Zakonom.

Članak 8.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnosti i nezaposlenih majki.

Članak 9.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovom odredbom propisuje se pravo o produljenju porodnog dopusta, ako to pravo koristi djetetov otac. Na taj način odredba članka 4. Zakona usuglašava se s odredbom stavka 9. članka 66. Zakona o radu.

Uz članak 2.

U skladu s odredbom članka 74. Zakona o radu utvrđuju se ista prava za posvojitelje – obrtnike, u slučajevima posvojenja starije djece.

Uz članak 3.

Odredbom članka 3. ovog Prijedloga unose se u Zakon o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki četiri nove odredbe, koje se preuzimaju iz Zakona o radu, a odnose se na slijedeća prava:

- članak 6a. – skraćeno radno vrijeme roditelja (članak 67. Zakona o radu)
- članak 6b. – stanka za dojenje djeteta (članak 68. Zakona o radu)
- članak 6c. – mirovanje obrta u slučaju da roditelj – obrtnik ostvaruje pravo na porodni dopust do treće godine djetetova života (članak 70. Zakona o radu)
- članak 6d. – prava posvojitelja u slučaju posvojenja starije djece (članak 74. Zakona o radu).

Preuzimanjem navedenih prava u ovaj Zakon roditelji – obrtnici izjednačeni su u svojim pravima s roditeljima – radnicima.

Uz članak 4.

Ovom odredbom dopunjuje se, sukladno Zakonu o radu, pravo majki koje obavljaju samostalnu djelatnost na mirovinski staž kao staž osiguranja u jednostrukom trajanju, i za slučajeve posvojiteljskog dopusta, skraćenog radnog vremena ili korištenja dopusta za njegu djeteta.

Uz članak 5.

Korisnik rodiljnog dopusta ima pravo na novčanu naknadu sukladno posebnim propisima (članak 8. Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki), te se ovom odredbom to pravo dopunjuje na način da korisnik ima pravo i u slučajevima posvojenja, rada u skraćenom radnom vremenu odnosno u slučaju korištenja dopusta za njegu djeteta.

Uz članak 6.

Ovom odredbom dopunjuje se odredba članka 9. Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki na način da se isto kao i kod korištenja porodnog dopusta i u slučajevima posvojiteljskog dopusta sredstva za novčanu naknadu osiguraju iz proračuna Republike Hrvatske.

Uz članak 7.

Ovom odredbom, vezano uz zaštitu majčinstva, određuje se da se u cilju zaštite majčinstva majke – obrtnice odgovarajuće primjenjuju propisi koji uređuju rad.

Uz članak 8.

Kako je ovo četvrta izmjena i dopuna Zakona o porodnom dopustu majki koje obavljaju samostalnu djelatnost i nezaposlenih majki, predlažemo da se ovlasti Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora da utvrdi i izda pročišćeni tekst Zakona.

Uz članak 9.

Sukladno Ustavu Republike Hrvatske predlaže se da ovaj Zakon stup na snagu osam dana od dana njegove objave, ali da se počne primjenjivati s 1.1.2007. godine – dakle u novoj proračunskoj godini za koju će biti moguće osigurati sredstva potrebna za provođenje ovoga Zakona.

